

Bevarandeplan för Natura 2000-området Snogeholm SE0430167

Snogeholm, Foto: Linda Gustafsson

Grunduppgifter om Snogeholm

Län: Skåne
Kommun: Sjöbo
Läge: 8 km söder om Sjöbo
Markägare: Enskilda
Areal: 67,4 hektar
Skyddsform: Saknas
Bakgrund: pSCI beslutat av Regeringen 2003-11.
SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12.
SAC fastställt av Regeringen 2011-03.
Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne län 2016-12-16
respektive 2016-12-30.
Reviderad: 2016-11.

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen.

Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992. Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	7
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden.....	8
Areal naturtyper.....	9
Ekologiska strukturer och funktioner.....	9
Typiska arter för naturtyperna.....	10
Natura 2000-arter.....	10
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	11
Naturtyper.....	11
Natura 2000 - arter.....	12
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR GYNNNSAM BEVARANDESTATUS.....	14
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	15
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	16
<i>Skydd och reglering</i>	17
Bevarandeåtgärder.....	17
<i>Restaureringsåtgärder</i>	17
<i>Löpande skötsel</i>	18
<i>Prioriterade bevarandeåtgärder</i>	18
Uppföljning.....	19
REFERENSER.....	19
BILAGOR.....	19
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	20
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	21
Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	22
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	23

Översiktskarta

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Snogeholm (SCI), SE0430167

Länsstyrelsen Skåne

Områdesbeskrivning

Natura 2000-området Snogeholm ligger i Sjöbo kommun vid Snogeholmssjöns västra strand några kilometer söder om Sjöbo. I området finns ett av flertalet gods i det skånska backlandskapet norr om Ystad. Insprängt bland slott och ekonomibyggnader, i alléer och skogsbryn finns ett stort antal grövre träd av främst alm, ask, bok, ek, kastanj och lönn. I området förekommer grova ekar och bokar i trädklädda hagmarker och insprängda i ädellövskogen. Det finns även ett flertal större och mindre vattensamlingar utspridda i området, varvid de flesta är relativt unga (har anlagts efter 1960-talet). Andelen död ved i form av lågor, grenar och högstubbar är förhållandevis låg. Den biologiska mångfalden är hög i området, med flertalet sällsynta och hotade arter som framförallt är knutna till grova träd och död ved. En viktig förutsättning för att ett område ska kunna upprätthålla långsiktigt livskraftiga populationer av dessa arter är en kontinuitet av lämpliga strukturer, såsom grova träd och död ved vilket bl.a. kräver en skoglig kontinuitet. Fågellivet är rikt, och det finns gott om dov-, kronhjort, rådjur och vildsvin. Förutom i väster där området gränsar till vägen som går längs med stranden till Snogeholmssjön, så omges Snogeholm av ett varierande landskap av åkrar, hagmarker, granskog och lövskog. Själva Snogeholms slott och den omgivande trädgården ingår inte i Natura 2000-området, utan ligger precis utanför området vid Snogeholmsjöns strand. En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Området är ett populärt besöksmål med relativt många besökare som t.ex. vandrar, fiskar eller skådar fågel. Natura 2000-området Snogeholm är en del av ett större strövområde med många olika vandringsleder och övernattningsmöjligheter. Snogeholmsleden, en vandringsled på ca 16,5 km, har sin startpunkt och slutpunkt vid Snogeholms gård i Natura 2000-områdets mitt. Skåneleden (Österleden) går genom områdets norra del, och kan tidvis ha ett ganska högt besöksstryck.

Godset Snogeholm har en lång historia och har tidigare haft stora ägor som format det omkringliggande landskapet.

På den Häradsekonomiska kartan från 1910-15 fanns det mindre granskog i området, fler våtmarker och vägarna hade en annorlunda sträckning. På Generalstabskartan från 1864 och den Skånska Rekognoseringskartan från 1812 var landskapet öppnare med mycket mer åker/betesmark med mindre öar lövskog mellan de öppna ytorna. Det fanns inte heller lika många hus i området som det gör idag. På den gamla Buhrmans karta från 1687 är området runt Snogeholm väldigt skogigt och buskigt. En del av skogen som finns idag är antagligen rester av den här gamla skogen och har lång trädkontinuitet, men har påverkats och formats kraftigt av skogsbruk och bete under flera hundra år.

I området finns enligt Riksantikvariatämbetet flertalet fornlämningar som många är kopplade till den tidigare godsmiljön.

I Campbells beskrivning över 1700-talets skånska bygder ligger området i skogsbyggd. Skogsbygden är traditionellt dominerad av skog, men har också historiskt haft mycket produktion kopplad till skogen, antingen genom skogen som källa för råvaror eller som källa för bränsle.

Området är ett dödislandskap och består av dödisgropar samt höjder med platålera. Bergrunden är sammansatt av kalksten och sandsten. Områdets jordarter är en blandning av lera och sand med mindre inslag av torv.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök under växtsäsongen år 2008.

Tabell 1. Snogeholm naturtyper med arealer 2008 och Natura 2000-arter. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
9110, Näringsfattig bokskog	0,47	1,4	1,9
9130, Näringsrik bokskog	3,5	7,2	10,7
9160, Näringsrik ek- eller ek-avenbokskog	1,3		1,3
Total areal naturtyper	13,9		
Icke-naturtyper (utvecklingsmark)			
Mot näringsrik bokskog, 9130	8,0		
Total areal utvecklingsmarker	8,0		
Total områdesareal	67,4		
Arter	Bevarandestatus		
Ekoxe (<i>Lucanus cervus</i> , 1083)	Icke fullgod		
Klockgroda (<i>Bombina bombina</i> , 1188)	Fullgod		

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Motivering till Natura 2000-klassning: Snogeholm är ett Natura 2000-område som har gammal värdefull skog med förekomst av Natura 2000-arterna ekoxe och klockgroda.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området Snogeholm är att bevara naturtyperna näringsfattig bokskog (9110), näringsrik bokskog (9130) och näringsrik ekskog (9160) i gynnsam bevarandestatus. Naturtyperna näringsrik bokskog (9130) och näringsrik ekskog (9160) är prioriterade över andra naturtyper inom området. De är främst prioriterade pga. deras betydelse för ekoxens fortlevnad, men den näringsrika bokskogen (9130) är också viktig eftersom det är den största naturtypen i området. Den näringsfattiga bokskogen (9110) är så pass liten att dess betydelse inte är lika stor som för de andra naturtyperna.

För arterna ekoxe och klockgroda är bevarandesyftena att arterna ska ha gynnsamma bevarandestatusar.

Bevarandemål

I den näringsfattig bokskog (9110), näringsrika bokskogen (9130) och den näringsrika ekskogen (9160) ska det finnas småskaliga naturliga processer. Dessa processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, ska påverka dynamik och struktur. Naturlig hydrologi och naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska bevaras. Bete får förekomma, och uppmuntras om det hjälper att hålla igenväxningsvegetation borta, men det får inte hindra föryngringen av träd som ska ersätta de gamla träden i skogen.

Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark. Ädellövträd ska prägla naturtyperna. I bokskogarna ska bok vara det dominerande trädslaget med inslag av andra lövträd (helst ek). Den näringsrika ekskogen ska domineras av ek och avenbok. I alla naturtyper ska det finnas gamla träd av bok och ek, och föryngring av nya träd som efterträdare ska förekomma. Barrträd får inte förkomma. Det ska finnas följande substrat: rikligt med gamla träd, liggande död ved och stubbar, och gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar.

Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag genom en variation mellan täta respektive öppna och glest beskogade delar samt bryn i naturtyperna. Gran, buskar och sly av igenväxningskaraktär får inte förekomma då de skadar de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Igenväxningsvegetation ska vara väldigt glest eller inte förekomma i botten-, fält- eller buskskiktet.

Om fältskikt finns, så ska den i den näringsfattiga bokskogen (9110) bestå av kruståtel, örnbräken och blåbär, medan den i den näringsrika bokskogen (9130) och den näringsrika ekskogen (9160) ska bestå av örter och gräs med förekomst av lundarter.

Arten ekoxe (1083) ska förekomma i alla naturtyper. I bokskogarna som ligger intill dammar och småvatten där klockgroda förekommer måste man ta hänsyn till denna arts behov vid åtgärder och utveckling av naturtyperna. T.ex. är det bra om småvatten i bokskogarna där grodan finns inte blir överskuggade av omgivande träd, och då kan det bli aktuellt att tunna ut trädsiktet runt dessa vattensamlingar.

Målindikatorer

För Snogeholm innebär detta följande målindikatorer:

Areal naturtyper

- Naturtypen näringsfattig bokskog (9110) ska ha en utbredning på minst 1,9 hektar.
- Naturtypen näringsrik bokskog (9130) ska ha en utbredning på minst 10,7 hektar, men får lov att utökas med ytterligare 8 hektar av det som idag är utvecklingsmark.
- Naturtypen näringsrik ekskog (9160) ska ha en utbredning på minst 1,3 hektar.

Ekologiska strukturer och funktioner

Näringsfattig bokskog (9110), näringsrik bokskog (9130) och näringsrik ekskog (9160)

- Krontäckningen ska vara 50 - 100 %.
- Grov död ved (grövre än 50 cm i diameter) skall finnas kontinuerligt i form av lågor, torrakor, döda stående träd, träd med döda grenar och högstubbar och volymen död ved ska i genomsnitt uppgå till minst 30 m³/hektar för att området ska kunna upprätthålla långsiktigt livskraftiga populationer av rödlistade arter.
- Ostörd hydrologi.
- Ingen tillförsel av näringsämnen (t ex gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) får ske.
- I 9110 och 9130 ska bok utgöra minst 50 % av grundytan.

- I 9160 ska ek/avenbok (tillsammans eller var för sig) utgöra minst 50 % av grundytan.
- Det ska finnas kontinuitet av bok (i 9110 och 9130) och ek (i 9160) och andra lövträd i en varierande ålder, inklusive gamla träd.
- Det ska finnas naturliga störningar i skogen.
- Antalet grova ädellövträd med en minimiålder på 150 år ska uppgå till mer än 10 st/ha.

Typiska arter för naturtyperna

Näringsfattig bokskog (9110)

Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta. För näringsfattig bokskog finns följande typiska arter inom området: bokkantlav, bokvårtlav, grov fjädermossa och guldlockmossa.

Näringsrik bokskog (9130)

Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta. För näringsrik bokskog finns följande typiska arter inom området: bokkantlav, bokvårtlav, grov fjädermossa, lundslok och myskmadra.

Näringsrik ekskog (9160)

Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta. För näringsrik ekskog finns följande typiska arter inom området: bokvårtlav, gammelekslav, grov fjädermossa, guldlockmossa, gulpudrad spiklav, lundslok och myskmadra.

Natura 2000-arter

Ekoxe (1083)

- Populationerna av ekoxe i Snogeholm ska bibehålla och utöka sin nuvarande population i området.
- Andelen marknära, död ved såsom högstubbar och lågor (av framförallt ek) ska bevaras och utökas, för att kunna upprätthålla en långsiktigt livskraftig population av ekoxe inom området.
- Brynzoner mot åker och betesmark ska bibehållas.

Klockgroda (1188)

- Populationerna av klockgroda i Snogeholm ska bibehålla och utöka sin nuvarande population i området.
- Avståndet mellan vattensamlingar med klockgroda ska helst inte vara längre än 500 meter.
- I vattensamlingar där klockgrodan finns ska vattenytan optimalt vara 50 % fri och 50 % täckt av flytbladsvegetation.
- Det ska finnas småvatten som inte är skuggade av träd eller buskar.
- Det ska finnas minst 30 % betesmark, 0 – 100 meter från kanten av varje damm med klockgroda.
- Klockgrodan ska reproducera sig i minst 6 dammar i området.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Näringsfattig bokskog (9110)

Den näringsfattiga bokskogen finns uppdelat på två ytor i området mitt. Den minsta ytan ligger längs med områdets västra gräns och klassas som fullgod. Den andra ytan är ungefär tre gånger så stor och ligger längs med områdets östra gräns. Den större ytan har inte en fullgod bevarandestatus. Bok är det dominerande trädslaget i naturtypen, och markvegetationen visar att näringsmängden i marken är förhållandevis låg. Många av bokarna är grova och av hög ålder. Naturtypen betas inte.

Det finns flera av för naturtypen typiska arter i Snogeholm, och de hittas främst på stammarna till gamla och grova träd. Bokkantlav, bokvårtlav, grov fjädermossa och guldlockmossa är alla typiska arter som du hittar här.

Den östra större ytan har äldre bokar, men har också en påtaglig brist på typiska arter, vilket är orsaken till att den inte klassas som fullgod.

Näringsrik bokskog (9130)

Den näringsrika bokskogen är den största naturtypen i Snogeholm. Den är uppdelad på fem ytor utspridda i området. Ytan som finns i mitten av området och den ytan som är allra längst i söder är de finaste ytorna. Där finns många gamla bokar och ekar och gott om grov död ved. Hålträd finns. Det finns även inslag av andra lövträd, och markvegetationen är rik och välutvecklad. På den sydligaste ytan är medelåldern på träden ungefär 125 år. De andra ytorna har inte träd som är lika gamla, och mängden död ved är inte lika stor. Det finns även i dessa ytor både bok och ek. De två stora ytorna som finns längst i norr är eller har varit betade nyligen, vilket har påverkat markvegetationen och föryngringen i bokskogen.

Det finns några ytor av icke naturtyp 907 (Ädellövskog) som är utvecklingsmark mot näringsrik bokskog. Med rätt skötsel (se stycket Löpande skötsel nedan) kommer dessa förhoppningsvis att utvecklas till näringsrik bokskog. Det finns andra ytor som är 907 som inte är utvecklingsmark, och orsaken till detta är att de ytorna inte bedöms ha så pass fina värden och tillräckligt många typiska arter att de inom rimlig framtid kan utvecklas till näringsrik bokskog.

Ekoxen är stor och tung i sitt vuxna tillstånd, men uppskattas ändå vara en ganska duktig flygare. Den kan utan problem flyga upp till 1 km genom för arten ogästvänlig terräng för att hitta passande träd för artens larver. Enstaka exemplar har påträffats flyga upp till 5 km, så arten har möjlighet att sprida sig trots en viss isolering, vilket generellt ofta är ett stort problem för många vedlevande insekter (t.ex. läderbagge). De vuxna skalbaggar livnar sig på sav från levande träd.

I Snogeholm verkar arten främst förekomma i den norra delen av området i bok- och ekskogarna (naturtyperna 9130 och 9160). Ekskogen närmast sjön och den östligaste bokskogen i norr är de ytor som är inventerade för ekoxe. Här finns arten dokumenterad, men det är rimligt att tro att arten även finns i de intilliggande skogsytorna som har liknande karaktärer. Förekomsten av arten i den södra delen av området är osäker, men det finns där mer isolerade ytor av värdefull skog som mycket väl skulle kunna hysa populationer av arten. På flera ställen finns mycket död ved, vilket är väldigt bra för ekoxens fortlevnad, men säkerställandet av förnygring av träd som kan ta över efter de gamla träden måste ske för att arten långsiktigt ska kunna bevaras i området.

Strax norr om Snogeholm runt Sövdeborg och den västliga och norra stranden av Snogeholmssjön finns populationer av ekoxe. Populationen i Snogeholm har alltså möjlighet till genetiskt utbyte med andra populationer i närheten, vilket gör att populationen har låg risk att drabbas av genetisk inavel/-depression. Det är även möjligt att några individer från Snogeholm kan ta sig ända ner till Bellinga i söder där en isolerad population av ekoxe finns, och på så sätt hjälpa den populationen att undvika inavel.

På grund av att gamla träd och död ved i området inte långsiktigt är säkerställt på de platser där ekoxen dokumenterat finns, att artens utbredning är osäker, och att artens populationstrend nationellt försämras, så räknas inte populationen i Snogeholm som fullgod.

Klockgroda (1188)

Klockgroda är en art som föredrar obrukade och odikade, öppna fuktiga områden och extensivt utnyttjade betesmarker. Den reproducerar sig i grunda småvatten som svämmar över på våren. De småvatten där arten reproducerar sig får inte vara skuggade av träd eller buskar. Är grodans småvatten beskuggade sjunker vattentemperaturen, vilket försämrar reproduktionsförmågan hos arten. Vattnen bör innehålla flytbladsvegetation, och då är det optimalt att fördelningen mellan fri vattenyta och vattenyta med flytbladsvegetation är 50/50. Grodan kan också leka i öppna torvgravar, dämningar, dödisgröpar, mörkelgravar och solexponerade lövkärr i ädellövskog.

Grodan kan genomföra kilometerlånga vandringar över öppen mark och i lövskog, och kan därför ta sig till nya vattensamlingar som ligger relativt långt bort.

Klockgrodan är en groda som har en liten utbredning i Sverige. Den finns uteslutande på ett fåtal platser i Skåne, men har tidigare haft en mycket större utbredning. På 1960-talet försvann grodan från Sverige, men har sedan dess återinplanterats ett antal gånger, och dess populationstrend och -spridning i Skåne är idag ökande och positiv. I Snogeholm har populationen av klockgrodan ökat under senare år.

Klockgrodan har i Snogeholms en fullgod bevarandestatus. Den har fullgod bevarandestatus pga. att populationstrenden för arten i regionen överlag är positiv, och att det under de senaste åren har anlagts ett antal nya dammar i området som grodan kan sprida sig till. Framtidsutsikterna för arten i området är goda.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Förutsättningarna för att områdets naturtyper och arter ska vara i gynnsam bevarandestatus är att:

- Betesmarkerna fortsätter att betas, och att bete återinförs på de delar av betesmarkerna om där inte sker hävd idag.
- Igenväxningsvegetation och förnaansamling inom naturtyperna håller låga nivåer.
- En bra skoglig kontinuitet och en varierad åldersstruktur av främst bok och ek. Ersättningsträd för de grova vidkroniga träden ska tas fram. Skogspartierna har en naturvårdsinriktad skötsel.
- Mycket död ved i form av lågor, torrakor och hålträd med olika nedbrytningsstadier sparas. Det ska finnas många grova och äldre träd och mulmträd i skogen. Grova, spärrgreniga och vidkroniga träd sparas.
- Den vedlevande skalbaggsarten ekoxe är värmekrävande och gynnas av att träd och död ved är relativt solbelysta. Ekoxen är framförallt knuten till marknära, död ved och läderbaggen förekommer i mulmen inuti ihåliga träd. En förutsättning för stabila förekomster av arten är obruten kontinuitet av tillräckliga mängder grova träd, mulmträd och död ved.
- Naturtyperna har karakteristisk vegetation och många typiska arter i långsiktiga och livskraftiga populationer. De sällsynta och hotade arterna av lavar, mossor, m.m, t.ex. lunglav, som finns i området fortsätter att finnas kvar i livskraftiga populationer och gärna ökar i frekvens.
- Ingen tillförsel av näringsämnen (t ex gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) får ske. Näringsnivåerna i marken och vattnet ska hålla naturliga nivåer.
- Grundvattennivån ska bibehållas med en god vattenkvalitet och utan tillförsel av näringsämnen.

- Insådd av för naturtyperna främmande arter får ej förekomma.
- Att gallring och röjning sker i området för att gynna kvarvarande träd, speciellt i naturtypen näringsrika ekskogar (9160).
- Dammarna där klockgroda leker ska skötas så att de uppfyller artens preferenser. T.ex. ska vegetationen runt dammarna hållas tillbaka så att vattnet inte blir för skuggat. Dammar dit klockgrodan kan tänkas sprida sig till borde skötas på samma sätt.
- Genomförande av åtgärdsprogrammet för klockgroda i Snogeholm.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

De största riskerna för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Avverkning av skogen inom området eller i omkringliggande områden. Avverkning av skog utanför området kan öka risken för isolering och populationsbegränsningar av arter inom området.
- Avverkning av hålträd och kvarstående döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på naturliga störningar i skogen.
- Beskuggning av dammarna där klockgroda leker från omgivande vegetation.
- Igenväxning som minskar hålträdens livslängd och hindrar rekrytering av nya hålträd, vilket leder till kontinuitetsbrott.
- Brist på förnyring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Isolering och fragmentering.
- Svag eller utebliven hävd som leder till igenväxning och beskuggning.
- Ett alltför tätt träd- och buskskikt på de öppna markerna och runt klockgrodans dammar.
- Väldigt intensiv hävd.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam eller aska, stödutfodring m.m.) från annan källa än från betande djur som skadar mark och vegetation. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna får inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av betesdjur får endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.

- Användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på Veterinärens inrådan.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Nedfall av luftföroreningar. Luftföroreningar påverkar områdets lavflora negativt.
- Nedskräpning av besökare i området som ett resultat av bristande infrastruktur runt hantering av avfall, t.ex. brist på papperskorgar. De besökare som rör sig i området är inte ett hot.
- Terrängkörning.
- Avfall och avlopp från hushåll, faciliteter och campingboende, t.ex. husbilar eller husvagnar, inom och utanför området.
- Införsel och förekomst av kräftor eller fiskar som kan skada klockgrodans förökning i de dammar där arten förekommer. Detta är ett allvarligt hot mot artens fortlevnad i området.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om tillstånd inte kan ges och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att bygga hus inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

Skydd och reglering

Området saknar utöver Natura 2000-statusen annat heltäckande områdesskydd, men är riksintresse för friluftslivet, det rörliga friluftslivet och naturvården. Den mest nordöstra delen av området är landskapsbildskyddat, och hela området klassas som en särskilt värdefull kulturmiljö. Mycket av den östra delen av området närmast Snogeholmssjön täcks av strandskyddet. I norra delen av området två ytor med betesmark som får miljöersättning. Mycket av området är en del av Snogeholms strövområde, och även om detta i sig inte är ett skydd av områdets naturvården, så är det positivt för området då det både lockar besökare och minskar risken för annan exploatering, t.ex. negativ markexploatering.

Objektet kommer att läggas in som ett DOS-objekt (Digitalt områdesskydd) så att området utreds vidare för framtida skydd i form av naturreservat eller naturvårdsavtal.

Bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som ska ske löpande. På grund av att fornlämningar finns i området måste alla åtgärder som skulle kunna ha en inverkan på dessa först samrådats med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne. Exempel är åtgärder så som slyupdragning eller markberedning.

Restaureringsåtgärder

- Föryngring av ek och bok i hela området, både i skogspartierna och i hagmarkerna, för att säkerställa en kontinuitet av grova träd och död ved. Spontan föryngring tillvaratas så långt det är möjligt. Yngre träd som utsetts till ersättare för de äldre träden skyddas från bete av vilda djur. Även de äldre värdefulla träden bör skyddas från betesskador.
- Friställ grova ekar och bokar i bryn, kantzoner och inne i skogspartierna för att öka solbelysningen av stammarna. Friställ med försiktighet grova träd som under lång tid stått omgivna av andra träd.
- Rójning av sly och utglesning av underståndare i alla ek- och bokskogar.
- Påskynda bildandet av ihåliga träd, t ex genom topphuggning av lämpliga träd. Endast yngre träd får topphuggas.

- Skapa stående och liggande, solbelyst, marknära död ved (t.ex. genom ringbarkning).
- Testa odling av ekoxe i s.k. ekoxekomposter, dvs. flis- och grenmaterial som grävs ned runt avvercade stubbar. Det är viktigt att det genetiska materialet är lokalt.

Löpande skötsel

- Bok- och ekskogar ska ha naturvårdsinriktad skötsel med försiktiga röjningar, gallringar och plockhuggningar för att bibehålla en relativt öppen, flerskiktad ädellövskog. Ingen avverkning av grova träd, döda träd eller bortstädning av död ved. Målet är att skapa en olikåldrad, flerskiktad skog med varierad artsammansättning och goda förutsättningar för självföryngring där en kontinuitet av grova träd och marknära död ved säkerställs.
- Grova träd friställas för att bli mer ljusexponerade. Dock får inga grova och/eller äldre träd tas ner.
- Vedupplag som är ämnade för flisning bör inte lämnas i området eftersom dessa kan dra till sig ekoxar som koloniserar veden utan att ha någon möjlighet att hinna fullborda sin livscykel (kan bli ofrivilliga ekoxekomposter).
- Fortsatt, och gärna intensifierad, beteshävd i hagmarkerna.
- Gödsling och användning av bekämpningsmedel får inte förekomma inom området.
- Löpande uppsikt över dammar där klockgroda finns så att ev. tillkomst av kräftor eller fiskar som hotar klockgrodans förökning snabbt upptäcks.
- Löpande ta bort vegetation som markant skuggar småvatten där klockgroda finns.
- För att gynna vedlevande insekter, svampar och lavar är det önskvärt att trådbärande marker i omgivningarna får ett naturvårdsinriktat skogsbruk, framförallt med inriktning på förekomst av grova träd och död ved.
- För att utvecklingsmarkerna ska utvecklas till naturtypen näringsrik bokskog (9130) är det viktigt att de har en naturvårdsinriktad skötsel med försiktig plockhuggning, flerskiktad skog och att grova och gamla träd och död ved sparas.

Prioriterade bevarandeåtgärder

De prioriterade bevarandeåtgärderna i Snogeholm ska först och främst vara sådana som bidrar till att säkra kvalitén och fortlevnaden av de för Natura 2000-arterna viktiga livsmiljöerna (skogarna och småvatten).

De prioriterade restaureringsåtgärderna är de åtgärder som ska utföras för att säkra att de gamla och värdefulla träden bevaras, och de som bidrar till att skapa en succession och föryngring av ersättningsträd.

De prioriterade löpande skötselåtgärderna är att skogen sköts på ett sådant sätt som gynnar uppkomsten av nya värdefulla träd, succession, liggande död ved, föryngring och bevarande av de äldre träden. Exempel är löpande frihugning av de äldre vidkroniga träden. Det är också viktigt att undvika att småvatten där klockgrodan finns blir för beskuggade av omgivande vegetation.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- Artdatabankens Artfaktablad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Campbell, Åke. *Skånska bygder under förra hälften av 1700-talet: etnografisk studie över den skånska allmogens äldre odlingar, hägnader och byggnader*, Lundequistska bokhandeln, Uppsala 1928
- Floran i Skåne- Vegetation och utflyktsmål, 2003. Lunds Botaniska Förening. ISBN 91-971021-4-8.
- Löfroth M. (ed.) 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- SGU:s information om berggrund till Länsstyrelsen Skåne, GIS-skikt.
- SGU:s information om jordarter till Länsstyrelsen Skåne, GIS-skikt.
- Skogsstyrelsen, Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsen. 2000.
- Skogsvårdsstyrelsen 1995-11-08. Nyckelbiotopsinventeringen.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Ekoxe, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Klockgroda, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Näringsfattig bokskog, *Naturvårdsverket 2012. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Näringsrik bokskog, *Naturvårdsverket 2012. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Näringsrik ekskog, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Översiktsplan för Sjöbo kommun

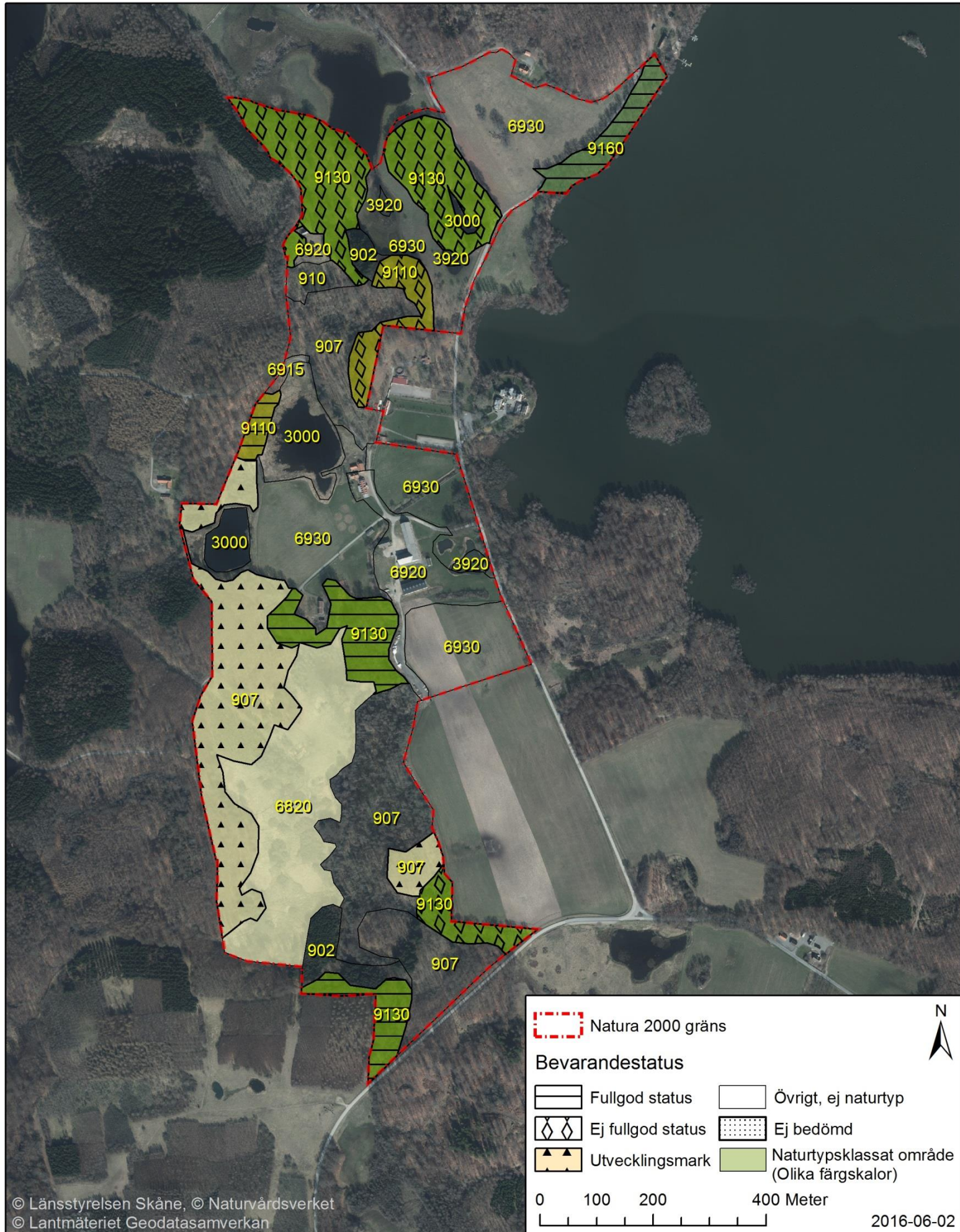
Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000.
2. Naturtypskoder för kartan.
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
4. Rödlistade och hotade arter.

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne
 Planförfattare: Gabrielle Rosquist
 Senast reviderad 2016-11-29 av Joel Jansson

Natura 2000-området Snogeholm, SE0430167 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

9110- Näringsfattig bokskog.

9130- Näringsrik bokskog.

9160- Näringsrik ek- eller ek-avenbokskog.

Ej naturtyper

902- Granskog (>70% gran).

907- Ädellövskog (>70% löv och >50% ädellöv).

910- Hygge.

3000- Vatten.

3920- Småvatten i odlingslandskapet.

6820- Fuktig naturlig gräsmark nedanför trädgränsen.

6915- Fuktäng.

6920- Bebyggd mark.

6930- Åker.

Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med ”gamla träd” avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet. *=Prioriterad naturtyp.

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Annan viktig fakta
Ospecificerad naturtyp			
Ryggradsdjur	Bivråk	<i>Pernis apivorus</i>	F, NT
	Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	F, NT
	Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	F, NT
	Kungsfiskare	<i>Alcedo atthis</i>	F, VU
	Sädgå	<i>Anser fabalis</i>	NT
Näringsfattig bokskog (9110)			
Lavar	Gammelekslav	<i>Lecanographa amylacea</i>	VU
Ryggradsdjur	Brunand	<i>Aythya ferina</i>	F, VU
	Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	F, NT
	Gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	F, VU
	Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	F, VU
	Klockgroda	<i>Bombina bombina</i>	F, Ågp, B2, B4
	Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	F, VU
	Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	F, NT
	Skräntärna	<i>Hydroprogne caspia</i>	F, Ågp, NT
	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	F, NT
	Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	F, VU
	Stjärtand	<i>Anas acuta</i>	F, VU
	Svart rödstjärt	<i>Phoenicurus ochruros</i>	F, NT
	Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	F, VU
	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	F, VU
	Vinterhämppling	<i>Carduelis flavirostris</i>	F, VU
	Vit stork	<i>Ciconia ciconia</i>	F, CR
Näringsrik bokskog (9130)			

Insekter	Ekoxe	<i>Lucanus cervus</i>	F, B2
Lavar	Bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	NT
	Bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT
	Stiftklotterlav	<i>Opegrapha vermicellifera</i>	NT
Ryggradsdjur	Brunand	<i>Aythya ferina</i>	F, VU
	Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	F, NT
	Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	F, VU
	Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	F, VU
	Klockgroda	<i>Bombina bombina</i>	F, Ågp, B2, B4
	Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	F, VU
	Lövgroda	<i>Hyla arborea</i>	F, B4
	Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	F, NT
	Skräntärna	<i>Hydroprogne caspia</i>	F, Ågp, NT
	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	F, NT
	Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	F, VU
	Stjärtand	<i>Anas acuta</i>	F, VU
	Svart rödstjärt	<i>Phoenicurus ochruros</i>	F, NT
	Sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	F, VU
	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	F, VU
	Vinterhämppling	<i>Carduelis flavirostris</i>	F, VU
	Vit stork	<i>Ciconia ciconia</i>	F, CR
Näringsrik ek- eller ek- avenbokskog (9160)			
Insekter	Ekoxe	<i>Lucanus cervus</i>	F, B2
	Större ekbock	<i>Cerambyx cerdo</i>	F, B2, B4, CR
Lavar	Bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	NT
	Bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT
	Stiftklotterlav	<i>Opegrapha vermicellifera</i>	NT
Ryggradsdjur	Brunand	<i>Aythya ferina</i>	F, VU
	Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	F, NT
	Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	F, VU
	Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	F, VU
	Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	F, VU
	Sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	F, VU
	Vit stork	<i>Ciconia ciconia</i>	F, CR
Icke naturtyper			
Kärlväxter	Bokarv	<i>Stellaria neglecta</i>	NT
Insekter	Ekoxe	<i>Lucanus cervus</i>	F, B2
Lavar	Bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	NT

25 (27)

	Bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT
	Stiftklotterlav	<i>Opegrapha vermicellifera</i>	NT
Ryggradsdjur	Brunand	<i>Aythya ferina</i>	F, VU
	Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	F, NT
	Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	F, VU
	Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	F, VU
	Klockgroda	<i>Bombina bombina</i>	F, Ågp, B2, B4
	Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	F, VU
	Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	F, NT
	Skräntärna	<i>Hydroprogne caspia</i>	F, Ågp, NT
	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	F, NT
	Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	F, VU
	Stjärtand	<i>Anas acuta</i>	F, VU
	Svart rödstjärt	<i>Phoenicurus ochruros</i>	F, NT
	Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	F, VU
	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	F, VU
	Vinterhämling	<i>Carduelis flavirostris</i>	F, VU
	Vit stork	<i>Ciconia ciconia</i>	F, CR

Bevarandeplanen för Snogeholm

Syftet med Natura 2000-området Snogeholm i Sjöbo kommun är att bevara den värdefulla ädellövslogen med mycket grova och gamla träd, och de småvatten där klockgrodan spelar.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane